

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Nucleus Coppensteinivus Conceptuum Prædicabilium In Dominicas Festaqve omnia per Annum

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Sexta. Rerum mundi cum cœlestibus comparatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51556)

cucum, Dan. 4. momento transtulit cum prandiolo ex Iudæa in Babylonem per 500. milliaria. 7. Bene August. Vbi volet Spiritus, ibi erit & corpus.

Neque eum tamen motum instantaneum contra Philosophos asseruit Theologi, sed tam contentum, vt nihil supra. Non simul mouentur & mota sunt: sic enim simul essent in termino à quo & ad quem, id est, duobus locis simul eodem instanti.

IV. CLARITAS. 1. Nam Matth. 13. Fulgebunt iusti sicut sol in regno Patris mei. Sap. 3. Fulgebunt iusti, & tanquam scintilla, &c. 2. Dan. 12. Qui docti fuerint fulgebunt quasi splendor firmamenti, & qui ad iustitiam erudiunt multos, quasi stelle in perpetuas aeternitates. 3. Chryl. hom. 6. in ad Hebr. Vnum quemque Sanctorum plusquam radios solis videbimus resurgentem ex illa gloria, cuius candorem & coruscationes oculus humanus non potest aspicere.

Ex anima autem in corpus redundabit is splendor. Testis Matth. 17. Thaborina transfiguratio.

Quid si corpora Sanctorum ab istis dotibus essent ipsos angelos superatura? 1. Sicut Genes. 45. Ioseph fratribus quidē singulis & stolas binas, & partes in epulo æquas; at quinas iuniori dedit Beniamino: Ita Deus hominibus nato minoribus, quam Angelis, dotes dabit corporis, quas Angelis negabit. 2. Tunc apparebit quid erimus. Iam enim corpora sunt, vt arbores in bruma: quarum vigor ac decore, in vere ostenditur. Hæc igitur memorare nouissima: vim permagnam habent ad consolationem, &c.

CONCIO SEXTA.

Rerum mundi cum cælestibus comparatio.

Elias, 3. Reg. 19. vix dum scintillam de gloria Domini viderat; cum pallio

valtum obnubere cogebatur. Ita qui aliquem gloria cælestis gustum, vel odore procul perceperit, continuo auertentur oculos suos ne videant vanitatem mundi.

De quo nos in præsens

- I. Vilescunt terrena præ cælestium præstantia.
- II. De rerum fluxarum transitu, ac inopia.
- III. De earundem delusione ac tæbe.
- IV. Per aduersa tendendum ad supera esse.

PARS I.

Vilescunt terrena præ cælestium præstantia.

ERGone ab Ethnico monebimur Cicerone; qui ait: Cogitantes supera, atque cælestia, hæc nostra exigua & minima contemnamus. 2. Ita & Palladius in dial. de S. Chrysof. ait, Christianus, qui ad cælestem anhelat Ierusalem, mori optat, terrena spernit, & mente in cælestibus ambulat. 3. Phil. 3. Nostra autem conuersatio est in cælis.

Et hæc ò quantarum est deliciarum?

1. Gustarat Paulus, simul omnem mundi gustum perdiderat: ad superna aspirabat. Philip. 1. Cupto dissolui & esse cum Christo, etsi dissectus in mille partes dissoluerer. 2. Et Psaltes, 119. Hæc mihi: quia incolatus meus prolongatus est, multum incolatus fuit anima mea. q. d. Quando veniam, & apparebo ante faciem Dei? Psalm. 41. Nam tunc satiabor, cum apparuerit gloria eius. Ps. 16.

Iure queritur auide. 1. Nam Matth. 13. Simile est regnum cælorum thesauro abscondito in agro, quem qui inuenit homo, vadit, & vendit omnia que habet, & emit illum. O latum, & feracissimum agrum! Aliud ibidem simile de margarita declarat idem. Ergo Luc. 19. Negotiamini vsque dum venio.

Alex. Magnus audita Indiæ opulentia, sua regna cætera inter amicos diuisit, vt ad Indicum acquirendum fidam sibi

Quia prædulcia.

Regis.

Et opulenta sunt.

sibi præstarent operam, ac miranti He-
phæstioni ait: Opes Indiæ regnis meis
prævalent cunctis. Ita, quæ hic sunt tan-
ta, iis omnibus præstantiora sint cœle-
stium minima? 2. Testis est *Iul. Casar lib. 1.
de Bello Gall.* Heluetios comperta Gallia
fertilitate, sic illius exaruisse desiderio; vt
& sedes suas reliquerint, & exufferint
quoque, ac vrbes mœnibus nudauerint;
ne spes cuiquam foret reuertendi. Sicque
signa in Gallias intulerunt. Iam cum re-
gnum colorum vim patitur libenter, quin
hanc illi & nos facimus heluetice, id est,
heroice? Huc facit hoc: *Memorare nouis-
sima &c.*

P A R S II.

De fluxarum rerum transitu ac inopia.

*Mundus
transit.*

I. Fluxa pereunt terrena; cœlestia per-
ennant, ideoque incomparabilia
sunt vtraque. Nam 1. Ioann. 2. *transit mun-
dus, & concupiscētia eius.* Vt fumus sunt Mo-
narchiæ, Colossi, Reges, Cæsares, Her-
cules, Samsones, Salomones, Absolones,
Epulones Luc. 16. *Et sepultus est in inferno.*
Psalm. 36. *Vidi impium eleuatum, & exal-
tatum sicut Cedros Libani, transiit & ecce non
erat.*

*Implicat
suis & cu-
rit.*

1. Est mundus vt mulus Absolomi:
infessores suos Deo rebelles vt vexit vs-
que ad fatalem ambitionis arborem, ei-
que desideriorum capillis inharere sen-
tit; pertransit heropendulo relicto. Qua-
re 1. Cor. 7. *Hoc dico, vt, qui mundo vtuntur,
tanquam non vtantur; præterit enim figura
mundi huius.*

*Et vanis
opusculis.*

2. De mundanis ait Isaias 59. *Telas a-
raneas texuerunt: ita se, vt araneæ, cuiusce-
rant fragili honorum, opum, &c. tela
texenda, qua muscæ captantur.* 3. Aedi-
ficant stolidi in arena, *Matth. 5.* & domus
leui turbine æquatur solo.

*Ac hisce
mox ruit
diu.*

II. Sapienter itaque Ioseph, *Gen. 40.*
qui tametsi tota potiretur Aegypto, fun-

dos tamen nullos sibi, posterisue parare
volebat; quod olim emigraturos inde
sciret Israelitas, iubente Deo. 2. Ita & *Ergo fugit?*
Daniel, etsi quinque Reges in babyfone
consilio direxisset; noluit tamen ibidem
sibi domicilium figere; quod eum per-
pes eius spes ac suspiratio in patriam non
linebat.

At vero cœlum æternat, eiusque di-
uitiæ infinitæ: de quo bene sponsa: Cant.
*At cœlestia
æternant.*
1. *Tigna domorum nostrarum cedrina, laquea-
ria nostra cypressina:* quod vtrumque ligni
genus nec cariem sentit vnquam, nec vi-
tium.

III. Mundus autem ad cœlum est in-
star puncti mathematici: vt fictam eius
magnitudinem admirentur ij, qui cœli
non æstimant pretiam. 1. Scintillæ viden-
tur stellæ: terra si dimidiata in distantia
cerni posset, minor appareret. 2. Iam de-
ludimur terræ vana magnitudine: quia
*sensibile supra sensum positum non facit sensa-
tionem;* aiunt Philosophi, oculos in ter-
ram affigimus. Si paucillum abstrahe-
remus, iam ipsum despueremus impo-
storem: diceremusque Psalm. 39. *Beatus
vir, cuius est nomen Domini spes eius, & non re-
spexit in vanitates & insanas falsas.*

*Mundi pu-
sillitas.*

IV. Iam diuitiæ mundi cœlestiū com-
paratione inaniæ sunt & inopiæ meræ.
Harum creatio sextiduo perfecta fuit,
totaque supellex eius curta capite vno
recensita ab Mose. Summa breuis, quia
res pauca. Ampullator ille mendax, *Mat.
4.* momēto ostēdit, edixit verbo: *Ostendit
autem omnia regna mundi & gloriam eo-
rum. Pauca verba egent paucis.*

*Et inopia
verum.*

Diues est qui suo viuuit censu, non a-
lieno: pauper, qui in diem victitat, & mu-
tuato. Mundus proprium habet nihil, a-
quam sumit amari, à cœlo pluuias, calo-
res à sole, &c. sumit mutuo. At propria
possidet cœlum, & omnia, Psalm. 3. *Glo-
ria & diuitiæ in domo eius.*

*Quas mu-
tuas sumit
carens pro-
pria.*

In Naami domo aderant diuitiæ, sed & miseriam, non gloria. In epulonis domo diuitiæ, sed & ignominia. At in cœlo ea sunt, ac tanta, quæ effari nemo queat.

P A R S III.

Dererum mundanarum tæbe ac delusione.

Mildus rerum impostoris deludit.

Res sunt mundo, sed cum fluxæ, tum fucata. Dum teneri videntur, dilabuntur, dum satiari putantur; sitim accendunt. Hydropifis hæc est, & vtinam sola, nam sæpe coniuncta cum peste est. 1. Vtraque æstuat Alexand. Magnus. Nam

Vnus Pelleo Iuueni non sufficit orbis.
Alia vrebatur siti Psaltes 41. *Sitiuit anima mea ad Deum fontem viuum, quando veniam, & apparebo antefaciem Dei?* q.d. Ex cœlo fons die veni. Huc vocat Isaias cap. 55. *Omnes sitientes venite ad aquas.* Hæc sine satie fatiant, & sine siti sitiuntur.

2. At mundus est vt Heliogabalus Imper. Roman. quia epulas vocauit Rom. quibus mere pictos apponebat cibos. Non sic Dominus: 1. Ideo Psal. 106. *Confiteantur Domino misericordia eius, & mirabilia eius filiis hominum, quoniam satiavit animam inanem, & animam esurientem satiavit bonis.* 2. Vidit illa bona tantum Petrus Matth. 7. & iam clamabat: *Bonum est nos hic esse.* Vbi Augustinus: *Si vna gutta ex Paradisi flumine hausta omnem huius mundi sitim extinxit; quid inexhaustum bonorum omnium pelagus non efficiet?*

3. Mundus arida est Lybia illa, in quam filius prodigus concesserat, vbi & vltima perpeffus fero demum respicebat, suspirans ac reuertens ad *Beatos, qui habitant in domo tua Domine.* Psal. 83. 4. Mundus est Aegyptus cæposa, alliosa, carnalis. &c. 5. Est bestiarum stabulatio; & hominum peregrinatio: vbi 2. Corint. 5.

peregrinamur à Domino. Psal. 38. *Aduena ego sum in terra & peregrinus, sicut omnes patres mei.* Hebr. 13. *Non habemus hic manentem ciuitatem.*

6. Quia locus hic est mortis. Psalm. 88. *Quis est homo, qui viuet, & non videbit mortem?* Est peste contagiosus. quippe Rom. 8. *in quo omnes peccauerunt, & mortui sunt.* At in cœlo contraria omnia Ps. 83. *Melior est dies vna in atrijs tuis super millia.* Per rimam gustarat, qui ait Roma. 7. *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius.*

II. Ecquid igitur, cosmophili, diligitis *vanitatem & queritis mendacium?* 1. Re- *Ergo fugelicitus aurum.* peccite animis fata infelicia Esau; pro lentica pulmento primogenita vendidit: & tota vita indoluit. Genes. 25. & 27. Iniquius est, cœlum terrena voluptatula commutare. 2. Talium nundinatorum vox est, at fera, Sap. 5. *Nos insensati, quid nobis profuit superbia? Aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Transierunt omnia illa tamquam vmbra.*

Lyfimachus Rex Thraciæ, cum à Scythis bello pressus, siti vreretur ad mortem pene; se hosti dedit sic, vt quantum allubesceret, biberet. Bibit, simul errorem agnoscens, ait. *Quam breuis voluptatis causa & libertatem, & regnum amisi?* Tales mundo, ventriq; dediti. Sap. 2. *Talia dixerunt in inferno hi, qui peccauerunt.*

P A R S IV.

Per aduersa tendendum ad supera.

1. **N**on nisi labore fideli cœlum emittur. 1. Act. 14. *Per multas tribulationes stra subit oportet intrare in regnum cœlorum.* 2. Et 2. Tim. 2. *Nemo coronatur, nisi qui legitime certauerit.* 3. Nec denarius datur operariis, nisi sub vesperum, Matt. 20. Vbi non dicitur, *Voca disertos, doctos, diuites, musicos, &c. sed operarios.*

3. Noluit Deus, *Leu. 21. claudos, mancos, deformes, &c. inire templum, aram adire.* *Figura.*

adire. Significatur ab operibus bonis vacui. 4. Ad templum, 3. Reg. 6. nullus adhibebatur lapis, nisi bene edolatus, tales & in cœlum inferendi tentati & probati per omnia.

Exemplum Christi
1. Qui viam nobis præiit Iesus, ait. Matth. 16. *Qui vult venire post me, abneget semet ipsum, & tollat crucem suam.* 2. Ea conditio petentibus regni confortium dabatur. Matt. 20. *Potestis bibere calicem, quem ego bibiturus sum?* 3. Et ipsi hūc bibere fuit necesse prius, quam cœlos Victor iniret. Luc. 24. *Nonne oportebat Christum pati, & ita intrare in gloriam?* Si hoc ipsum, &c. quid non oportebit NOS? &c. Quos qualescū in cœlis vidit Ioannes? Apoc. 7. *Hi sunt qui venerunt ex magna tribulatione: Sati sunt, & lauerunt stolas suas; & dealbauerunt eas in sanguine Agni.*

Diuorum que. Nam aduersa
1. Fructificant.
2. Sanant.
3. Euehūt.
4. Pretiosum reddunt.
II. Nimirum nec agricola messem sperarit, nisi brumam ager prius senserit. Ita &c. 2. Sunt Lauri folia amara quidem; at perquam salutaria pellendis morbis. Tales sunt ærumnæ, poenitentia. &c. 3. Arca Noachi quanto inhorrescentibus vndis, procellisque furentibus iactabatur sæuius, tanto ad cœlum assurgebat propius; Genes. 8. Ita euehunt animas aduersa cœlo propinquantes. 4. Et vero grandiores, ac sapidiore pisces salis in aquis reperiuntur, viliores in insulis, ac dulcibus; ita magni amici Iesu, Sancti magni in tribulationum vndis circumferuntur obscuro; olim tanto admirabiliores apparituri. Nam, vt corporum impedit corruptione sal; ita & tribulatio impedit animarū putrefactione in peccatis.

Exempla.
1. Testes SS. Martyres, Confessores, &c. Quique dicere poterant, Psalm. 43. *Propter te mortificamur tota die, estis nati sumus sicut oues occisionis.* q. d. quia tali nos præiisti exemplo patiendi, hæc patimur imitatores. 2. Hæc Paulum obarmatuit cogitatio, vt Deo & Ecclesiæ spon-

dere auderet, Ro. 8. *Certus sum, quia neque mors, neque vita, neque Princ. neque Virt. neque Instantia, neque futura, neq. alt. neq. prof. neque creatura alia poterit nos separare a charitate Dei.* O zelum, aduersorum omnium temporem.

Eccur? 1. Corin. 4. *Quod enim momentaneum est, & leue tribulationis nostræ supra modum in sublimitate æternæ gloriæ pondus operatur in nobis.* At quæ proportio inter instans, & æternum? 1. Hoc fecit Sanctos exhibilare cruces, mortes &c. & deliciarum consolationibus inter aduersa. Vnde Bern. *Filii huius sæculi vident cruces nostras, & non consolationes nostras q. d. abhorrent ab his, quæ cernunt in nobis, & quibus patimur, nec cernunt, nec appetunt.* 1. *Et consolationem mi-rificam.* Quia tu es 2. Cor. 1. *Pater misericordiarum, & Deus totius consolationis, qui consolatur nos in omni tribulatione nost. Quoniam sicut abundant passionis Christi in nobis; ita & abundat consolatio nostra.* 3. Vix enim sentimus horrorem, iam simulis præterit, subeuntque gaudia cœli. Respiciunt enim ad cœlestia premia, ait Greg. li. contra Celsum. 4. Et Tert. li. de Coro. Mil. cap. 14. *Christus fauos post mella gustauit, nec antea rex gloriæ a cœlestibus saluatus est, quam Rex Iudaorum præscriptus in cruce, minoratus primum à Patre modicum quid citra Angelos, & ita gloriæ & honore coronatus.*

III. Declararunt idem figuræ. 1. Iacob duos Iosephi filios Manassen & Ephraim benedicturus, manus eis cancellatim in formam crucis imponebat, qui exinde ritus benedicendi obtinuit. Id quod innuit Crucem prius subeundam, quam benedictio auferatur. 2. In Templo erat, Ezech. 41. *in rotundum ascendens sursum per cochleam, ita per sinuosa tribulationum itur ad astra.* Apoc. 2. *Particeps in tribulatione prius, tum & regno.* Nam 2. Tim. 2. *Si sustinebimus, & con-*

Gggggg gna

gnabimus. 3. Et vero ideo beatitas corona dicitur, quia sudore paratur & pugna. Apoc. 2. *Eslo fidelis vsque ad mortem, & dabo tibi coronam vite.* 2. Tim. 2. *In reliquo reposita est mihi corona Iustitiae.* Ibidem. *Nemo coronabitur, nisi qui legitime certauerit.* 4. Ea causa voluit Deus Israelitas iter ad terram promissionis inire per modum instruetæ aciei, Num. 2. *Vt sciremus, quod fit militia hominis vita super terram.* 5. Ideo Cant. 7. *statura tua assimilata est palmæ, quæ sub onere debet crescere, & dari victoribus affolet, quibus cœlestem Deus gloriam cessit.*

PERORATIO.

I. **E**T quisquam cessabit iners ac desidiosus, velut abdomini natus Christianus? 1. Quin magis cum Seneca quisque secum ita statuat, *Maiores sum, & ad maiora genitus, quam vt mancipium sim mei corporis.* 2. Cœlo te furrige, ac terras despice, Sin, iam, vt solem, cœlumque sudum obuaporant nebulæ, ita terrenarum & desideria, & curæ te inuoluunt tenebris, vt nihil cœlestium contueri sat queas. 3. Vn-

de S. Laur. Iust. l. de discip. Mon. c. 4. *Hic affectus præsentia amat, temporalia cumulat, spiritualia negligit, & cum totus se spargit in imis, nil potest amare de summis.* 4. Vt hoc cœlos, terras illo tueri non est: ita, ait Chryf. hom. 35. in Gen. *non est possibile, vt, qui presentibus est mancipatus, ineffabilem bonorum desiderium accipiat vnquam.*

II. Ideo Dominus Matth. 6. *Querite primum regnum Dei.* 2. Ideo Isaac in benedictionis formula Gen. 23. ait: *Det tibi Deus de rore cœli prius, dein & de pinguedine terræ.* 3. Dimittendi è captiuitate Babylonica Iudæi, (quod potior pars curæ ipsorum esset de restaurandis domibus, quam templo,) his arguuntur ab Aggæo, cap. 1. *Domus mea deserta est: & vos festinatis vnusquisque in domum suam. Quid dicas terrena potius quam cœlestia accurantibus? An mortis horrorem ingesseris? An furrorem Iudicij? An terrorem inferni, aut beatorum gloriam inculcaris? Hoc age, quisque ipse memorare nouissima tua, & in æternum non peccabis.*

F I N I S.

Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto; Sicut erat in principio & nunc, & semper, & in secula seculorum Amen.

AD